WASHINGTON D.C.

Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 17-го КВІТНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, APRIL 17, 1982 No. 72. VOL. LXXXIX.

ЕКЗЕКУТИВА КОМІТЕТУ ЗА ПРАВОПОРЯДОК ВІДБУЛА ЧЕРГОВІ НАРАДИ

Ню Йорк, Н. Й. (Р.Б.). — В понеділок, 5-го квітня ц.р., відбулися тут чергові наради Екзекутиви Комітету за Правопорядок в УККА.

Після відкриття о год. 7-ій вечора присутні прийняли порядок нарад і схвалили без змін протокол з попереднього засідання Екзекутиви Комітету з 3-го березня ц.р.

Відтак голова Екзекутиви д-р Богдан Шебунчак поінформував про виконану працю Екзекутиви. Від 1-го квітня ц.р. діє бюро Комітету за Правопорядок, яке знаходиться в Українському Народному Домі в Ню Йорку при 140 Друга авеню, кімната ч. 21. Платний працівник урядує (неповний час) в таких годинах: понеділки до п'ятниці від 3:30 до 6:00 вечора, а в суботи від 5:00 до 8:00 вечора.

Під цю пору розсилається на відомі адреси в терен до відділів чи окремих осіб, де ще відділів немає, вже раніше виготовлений „Бюлетень' і „Звернення" у справі збіркової акції на потреби ведення канцелярії, праці Екзекутиви Комітету, а зокрема підготови конвенції. Рівночасно друкуються збіркові листи на Українсько-Американський Громадський Фонд та відповідні фірмові бльочки.

У справі творення нових відділів прийнято рішення, що засновувати нові відділи може кожна організація чи група, яка є в системі Комітету за Правопорядок, в порозумінні з Екзекутивою. У зв'язку з цим розглянено тимчасовий правильник для відділів, який після узгіднення буде висланий заінтересованим.

Відносно роз'яснювальної акції і поїздок в терен доповідачів з відповідними рефератами, як теж у всіх інших справах, проситься звертатися безпосередньо до канцелярії Комітету.

Згідно з наміченим порядком нарад обговорено справу встановлення дати, місця і програми конвенції. Конвенцію передбачається у Філядельфії, або в Ню Йорку, залежно від того, де Комітет отримає найбільш догідні і приступні ціни приміщення. Дата конвенції буде подана пізніше.

У дальшому розглянено рекомендації до статуту і програми конвенції, які мусять бути виготовлені для розгляду на конвенції.

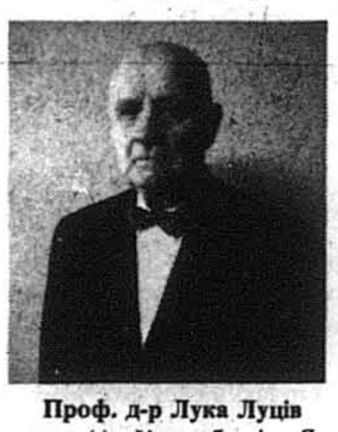
Усі ці рекомендації, що їх запропонував голова Програмової комісії, д-р Богдан Витвицький, рішено передати до уваги і розгляду Статутової комісії і членам Програмової комісії.

З уваги на важливість справи рішено скликати на вересень ц.р. конференцію представників організацій і громад, відділів і окремих осіб для спільного обмиркування усіх конвенційних справ та проблем, а також запросити соціологів, політичних науковців і експертів зовнішньої політики для заслухання їх оцінки і остаточного узгіднення усіх статутових та інших справ, що мають бути предложені до прийняття на конвенції.

Чергове засідання Екзекутиви Комітету намічено на 10-го травня ц.р.

Вшанують проф. д-ра Луку Луцева

Ню Йорк, Н. Й. — З нагоди появи монументальної книжки видатного літературознавця і критика проф. д-ра Луки Луцева — „Література і Життя", Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці спільно з Літературно-Мистецьким Клюбом, у п'ятницю, 23-го квітня ц.р., о год. 7-ій вечора тут, у приміщеннях ЛМ Клюбу, при 136 Друга авеню, влаштовують його Літературний вечір.

Проф. д-р Лука Луців

У програмі Вечора візьмуть участь: д-р Л. Луців, ред. Антін Драган і проф. д-р Василь Лев. У музичній частині Вечора виступить оперова співачка Ія Мацюк-Грицай при фортепіяновому супроводі проф. Дарії Каранович.

Гаслова Енциклопедія Українознавства про проф. д-ра Л. Луцева подає:

„Луців Лука (нар. 1895) літературознавець і критик, учитель середніх шкіл Галичини, дійсний член НТШ; тепер у ЗСА, співредактор „Свободи" (з 1952-го року). Досліджував впливи Т. Шевченка в слов'янських літературах (А. Харамбашіч, Я. Купала і Т. Шевченко) та зв'язки української літератури з Европою („О. Кобилянська і Ніцше", „О. Кобилянська і К.П. Якобзен"); праці про В. Стефаника й інших; численні рецензії.

У „Свободі" проф. д-р Луців працював 18 років, відійшовши на емеритуру в 1970 році, щоб могти посвятитися літературознавчій праці. Крім інших, уже згаданих наукових творів, з видавництва „Свобода" в 1971 році вийшла велика книга д-ра Л. Луцева „Василь Стефаник — співець української землі". За д-ром Л. Луцевим — понад кількадесят есеїв та статтей у різних збірниках, наприклад у повному виданні творів Тараса Шевченка, рецензій і статтей у „Літературно-Науковому Віснику", „Віснику", в „Записках НТШ", Альманахах УНС та інших.

Д-р Л. Луців і сьогодні є постійним рецензентом на різні видання творів українських письменників у щоденнику „Свобода".

ВИСТАВКА Т. ВИРСТИ

Ню Йорк, Н.Й. — В Українському Інституті Америки при 2 Схід 79-та вулиця (ріг П'ятої авеню) буде виставка картин Темістокля Вирсти, мистця з Парижу, Франція. Виставка буде відкрита від суботи, 17-го квітня, до неділі, 2-го травня. Відвідини: суботи й неділі від 12 — 6 год.; в будні дні від вівтірка до п'ятниці 2 — 6 год. вечора.

ІНДІЯ ОСТАТОЧНО ТАКИ ВИКОНАЛА СВІЙ НАМІР протиставитися плянам Москви вповні включити її у совєтську орбіту. Недавно перебувала в Ню Делі величезна делеґація совєтських генералів, адміралів та інших високих старшин і експертів військового діла на чолі з міністром оборони СССР Димітрієм Устіновим. Ціллю тієї делеґації було відмовити прем'єра Індії Індіру Ганді від купівлі модерної зброї, а зокрема літаків з інших джерел поза СССР. Москва запропонувала Індії продаж усіх своїх наймодерніших моделів літаків. Не зважаючи на це, Індія закупила у Франції більшу кількість наймодерніших французьких „Міраж 2000", які є найновішого типу бомбовими й штурмовими літаками. Інформацію про те подав щоденник „Лє Монд", як один з найбільших тріюмфів французької технології.

ЗВЕРНЕННЯ
ПРЕЗИДІЇ СЕКРЕТАРІЯТУ СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ОРГАНІЗОВАНОЇ СПІЛЬНОТИ З ПРИВОДУ ТРАВНЕВОЇ АКЦІЇ СКВУ У 1982 РОЦІ.

Традиційно від кількох років українська громада у вільному світі переводить у місяці травні збірку на потреби СКВУ, на його всесторонню працю. Така збірка буде переведена і в цьому році під гаслом „Київ — символ української державности".

Від першого Конґресу СКВУ, що відбувся в днях 12-19-го листопада 1967 року в Ню Йорку, проминає п'ятнадцятий рік. Сьогодні Світовий Конґрес Вільних Українців — це історичний факт. Постійно працює виконний орган Конґресу — Секретаріят, зложений з представників українських громадських організацій у країнах нашого поселення. Боже Провидіння покерувало долею українського народу так, що мільйони його дочок і синів живуть сьогодні за межами України. Беручи приклад з наших попередників, ми, в країнах західнього світу, докладаємо всіх зусиль, щоб зберегти свою національну ідентичність. Ми свідомі того, що наша доля нерозривно пов'язана з долею українського народу. Наша духова єдність з материком — це джерело нашої сили. Втримування цієї єдности — це наш моральний обов'язок.

Ми стурбовані всім тим, що діється на Батьківщині. Україна поневолена. Вона в тенетах російсько-комуністичного імперіялізму. Її політичне поневолення й економічний визиск тривають уже більше ніж півсторіччя. Ворог рівночасно посилює наступ на духовість українського народу, нищить культурні надбання української нації та пляново русифікує її.

Жорстокий наступ Росії на життя і духовість української нації вимагає, щоб ми скріплювали свої сили й плекали віру в перемогу української правди.

Уста нашого народу сковані на рідній землі. Тим голосніше мусять за нього промовляти українці на поселеннях у вільному світі.

Надзвичайно важке і загрозливе положення українського народу в його боротьбі проти насильної русифікації накладає на українську спільноту в діяспорі відповідальний перед Богом та історією обов'язок допомагати українському народові в його боротьбію за волі і незалежність.

Перед Світовим Конґресом Вільних Українців стоять такі завдання:

1. Задокументовувати перед світом непохитну волю українського народу боротися за відновлення Самостійної Соборної Української Держави.
2. Маніфестувати солідарність української спільноти у вільному світі з визвольною боротьбою українського народу й її готовість допомагати йому всіма засобами, які вона має у своєму розпорядженні.
3. Об'єднати організаційно всіх українців, громадян чи жителів країн західнього світу, щоб забезпечити тісну співпрацю між ними.
4. Устійнити шляхи для скріплення та всебічної розбудови всіх ділянок українського життя в країнах вільного світу.

Успіх у здійснюванні намічених плянів Секретаріяту СКВУ залежить від нас всіх. Коли і ви до своєї моральної підтримки готові додати і свою, бодай скромну, матеріяльну поміч, то СКВУ вив'яжеться із своїх обов'язків. З власного досвіду ми знаємо, що кожна робота вимагає фінансової підтримки. Тим більше вся діяльність СКВУ вимагає загальних фондів, особливо тепер, коли інфляція значно обнизила вартість доляра.

Ми щиро дякуємо вам за ваші дотеперішні пожертви на фонд СКВУ й віримо, що й цього року ви зложите свою пожертву. Бо хто нам допоможе, коли ми не допоможемо собі самі? Наша сила — в нас самих.

Президія Секретаріяту СКВУ

СССР перевищив ЗСА в прецизії ракет

Вашінґтон. — Один з останніх елементів американської збройної переваги, а саме точність у націлюванні атомових ракет, відійшов до минулого, як заявив секретар оборони ЗСА Каспар Вайнберґер. Оце вперше в історії ЗСА офіційний і відповідальний та найбільш поінформований у тій ділянці керівний діяч політики ЗСА підтвердив те, про що вже від якогось часу були різні натяки.

Йдеться про найважливішу стратегічну зброю сучасности, про міжконтинентальні ракети, які без труду поборюють відстані між центральними пунктами ЗСА і СССР. Вайнберґер висловився дуже виразно й безсумнівно у цій справі: „Ми маємо велику стратегічну потугу, якщо числити кількість (ракетних) головок. Ми маємо масу таких головок. Але ми мусимо брати до уваги тотальну здібність, а тепер совєтські ракети є значно точніші як наші. По боці Совєтського Союзу є ступінь вищости стратегічного удосконалення, що є зовсім самозрозумілою причиною нашого заклопотання".

В зустрічі з пресовими репортерами в Капітолю Вайнберґер вказав на виникаючі з того фактичного стану дальші наслідки. Він сказав: „Совєтський Союз є в силі ускладнити нам наші засоби комунікації, працю наших командних пунктів та контролі". Ту небезпеку у якійсь мірі злагіднюють американські атомові підводні човни. Про них Вайнберґер сказав: „Наші підводні човни здібні пережити совєтську атаку, але вони не є такі точні і вони не в силі знищити скріплені совєтські центри".

Ці публічні заяви секретаря оборони Вайнберґера не лише вказують на загрозливість положення, але й пояснюють аґресивність і провокативність сучасної совєтської світової політики. Здобувши збройну перевагу, Совєтський Союз безкарно використовує це до крайніх меж. В тій ситуації з американського боку немає іншого виходу як подолати свою відсталість, бо в протилежному випадку Москва постійно шантажуватиме Захід й використовуватиме свої переваги для підкорення собі дальших народів і проникнення на зовсім нові для неї території, як це тепер має місце у її спробах включитися в аргентинсько-англійський конфлікт. Секретар Вайнберґер поінформував, що ЗСА вже перейшли до протизаходів: „В нас почалася переоцінка наших метод в охоплюванні стратегічного ядрового балянсу", а в парі з тим почалося відповідне дозброєння ЗСА і західнього світу.

БРИТАНСЬКА КОРОЛЕВА ПРИБУЛА ДО КАНАДИ

Оттава, Канада. — Королева Єлисавета II прибула до Оттави й її привітав особливо урочисто й тепло прем'єр Канади ліберал П'єр Трудо.

Центральною точкою програми королеви буде проклямація нової конституції Канади, що до її схвалення причинився своєю політичною далекозорістю, аґресивністю й тактом на переміну, прем'єр Трудо. 115 років від постання Канади, як британської домінії, а відтак суверенної держави, вона не мала своєї конституції, а за конституцію правив Британський північноамериканський акт з 1867 року. Заходи „патріювати", створити й схвалити власну конституцію, тривали в Канаді понад 50 років. Але завжди критики з різних боків ударемнювали їх. Остаточним децидуючим поштовхом для схваленняк власної конституції був сепаратистичний фермент у франкомовному Квебеку.

Одним з поважних арґументів франкомовних сепаратистів Квебеку був факт тісної пов'язаности з Великою Британією, яке мало не лише формальний характер персональної унії через особу британського пануючого але навіть тим, що Канада не мала власної конституції, а ціла її система була базована на британському колоніяльному акті. Хоч фактично Вестмінстерським статутом з 1931 року Лондон визнав повну суверенність Канади, але це не задоволяло франкомовних квебекців. Після перебрання уряду в Квебеку сепаратистською партією Парті Квебека Рене Левека уряд перевів плебісцит в справі сепарації в травні 1980 року й гнітуча більшість висловилася проти. Це з одного боку вказало на серйозність ситуації, а з другого дало додаткову підставу для приспішення заходів у справі прийняття нової конституції.

В часі дебат над текстом нової конституції виявилися глибокі відосередні тенденції провінцій з англосаксонською більшістю. Тільки провінція Онтаріо і її консервативний уряд послідовно підтримували проєкт нової конституції, а західні провінції вимагали таких прерогатив для себе, які, якщо б їх впровадити, фактично анулювали б державність Канади, а створювали з неї вільну конфедерацію різних провінцій з різними правами й інтересами. Одначе Трудові вдалося переломити й ту перешкоду. Великою підтримкою для нього була постава найширших мас канадського суспільства, яке рішуче вимагало схвалення нової конституції.

Конституція не розв'язала всіх внутрішніх проблем Канади. Вона не з'ясувала точно принципів канадської багатокультурности й тому після її урочистої проклямації в суботу, 17-го квітня, почнеться новий період боротьби й заходів за виповнення тієї прогалини.

У світі

ОФІЦІЙНЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ АҐЕНТСТВО іракського уряду повідомило, що Сирія сконфіскувала 200,000 тонн нафтової ропи, перепомпованої нафтопроводом з Іраку до порту Баніяс у Сирії. Нафтопровід, який постачав ропу з нафтових піль в Іраку до сирійського порту Баніяс і ливанського порту Триполі, вже був декілька разів нищений на терені Сирії й Туреччини. На підставі дотепер обов'язуючого і ні одною стороною не відкликаного міжнародного договору Сирія зобов'язана берегти того постачання через її територію й уможливити закордонним нафтоналивним кораблям вантажити ропу й вивозити її, згідно з дорученням Іраку. Міністер продукції й продажу ропи Іраку, Таєг Абдуль Карім, повідомив, що уряд Сирії без будь-якої причини й правної підстави сконфіскував ропу, що була вже в цистернах, а кораблям, які прибули з ціллю вантажити її, дав доручення негайно покинути порт Баніяс, нафтопровід заблькував, таким чином припинивши взагалі транспорт нафтової ропи. А тому що нафтовий порт Іраку в Басра також заблькований іранськими воєнними кораблями, які домінують над Перською затокою, де розташована Басра, то Ірак взагалі позбавлений можливости експортувати свою ропу й здобувати девізи для дальшого ведення війни.

З БЕЙРУТУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО ПРИЙНАМНІ 15 різних ісламських держав в Африці та Азії взяли участь в одноденному страйку на знак протесту проти вбивства ізраїльським вояком двох арабських богомольців у „святині на скелі" в Єрусалимі. До страйкової акції видав заклик король Савдійської Арабії Халід, який в ісламському світі грає ролю охоронника святих місць ісляму у світі. Згідно із закликом короля Халіда, мала бути стримана праця у всіх урядах, підприємствах, як теж припинена комунікація і т.д. Одначе, не зважаючи на цей заклик, нафтова продукція у Савдійській Арабії не зазнала ніякого перебою, а також кораблі цілий день вантажили ропу й відпливали у різних напрямах з її портів.

ГРУПА ІРАНСЬКИХ ЛІВИХ СТУДЕНТІВ У ЧИСЛІ 18 напала на іранське консульство у Женеві, Швайцарія, й протягом декількох годин тримала його у своїх руках, руйнуючи все всередині. Присутніх працівників консульства студенти змусили відкрити сейфи й каси й після того вони провіряли й нищили документи та вивчували матеріяли потрібні для них у дальших акціях. Напасники були без зброї, але це виявилося щойно після того, коли вони піддалися поліції. Застрашені службовики консульства виконували доручення студентів, побоюючись, що вони можуть вжити зброю у випадку непослуху. Меблі студенти викидали через вікна, щокращі з них, знищивши. Особам, які прийшли з якимись орудками до консульства, студенти нічого не робили, а декількох жінок звільнили. Стіни бюр і зізовні покрили вони закликами проти теперішнього режиму аятолли Хомейні. Після інтервенції поліції студенти заявили, що належать до лівої марксистської формації, а їхній напад є відплатою за розстріли їхніх товаришів іранською владою.

ГОЛЛЯНДСЬКИЙ УРЯД ВИДАВ ОФІЦІЙНИЙ рапорт про смерть чотирьох голляндських телевізійних репортерів у часі перебування разом з сальвадорськими партизанами. Уряд Ель Сальвадору видав у тій справі комунікат, подаючи, що голляндці згинули у звичайній у той час перестрілці між урядовими військами та партизанами. Ліві елементи та голляндська Міжцерковна телевізійна корпорація, для якої працювали чотири вбиті, обстоювали погляд, що голляндці згинули у заздалегідь приготованій засідці урядових частин. Тепер голляндський уряд стверджує, що немає доказів на те, бо вояки припадково опинилися неподалік групи партизанів, з якими були голляндці та що партизани перші відкрили вогонь. Після втечі партизанів урядові вояки взяли тіла вбитих і, не ідентифікуючи їх, відставили на призначене місце до столиці, де щойно стверджено, що чотири голляндці загинули.

ЦЕРКВА В ПОЛЬЩІ ЗАКЛИКАЄ ДО ЗАМИРЕННЯ

Варшава, Польща. — Примас Польської Римо-Католицької Церкви архиєпископ Юзеф Ґлемп, перший раз від часу проголошення воєнного стану в Польщі 13-го грудня минулого року, дав інтерв'ю для представників преси і заявив, що робить це тому, щоб рятувати країну від хаосу і політичної та економічної руїни.

Головною ціллю Католицької Церкви в Польщі, — заявив архиєпископ Ю. Ґлемп, є змагатися за єдність народу, не зважаючи на те, що в основному Церква не займається політикою. Першим її завданням є проповідувати слово Боже, займатися харитативною і виховною працею, дбати про доріст священства, а політика є справою цивільних осіб. „Священики і монаші чини не вмішуються у контроверсійні політичні справи, — заявив голова Польської Церкви, — доказом чого є тільки три заарештовані священики із загального числа 20,000 духовників".

Так, як у своєму 10-сторінковому листі-апелі розісланому усім 27-ом єпископам і членам уряду прем'єра Войцеха Ярузельського, архиєпископ Ґлемп закликав всі сторони створити передумови, подбати про відповідний клімат так конечно потрібний для політичних й інших переговорів і загального замирення. Без цих передумов не можливо буде договоритись. Він вважає, що вільна профспілка „Солідарність" мусить прийняти на себе частинну відповідальність за створену кризу, зокрема вона повинна визнати існуючу політичну систему і військову пов'язаність Польщі з Варшавським Пактом та Совєтським Союзом. Жаден з існуючих трьох основних соціяльних факторів — уряд, Церква і вільна профспілка „Солідарність", не має можливости сама розв'язати існуючої кризи чи економічного занепаду і вже цей самий факт повинен витворити настанову до спільних зусиль і спільної праці в єдності, — заявив в інтерв'ю архиєпископ Ю. Ґлемп, який вважає, що роз'єднання, суперечки, взаємні закиди це дуже небезпечні явища, які ведуть до катастрофи.

Відповідаючи на запитання кореспондентів, архиєпископ Ґлемп заявив, що Лех Валєнса, голова Крайового комітету „Солідарности" мусить брати участь у таких переговорах, бо він є свого рода символом для великої частини робітництва. „Це є наше переконання, — заявив Ґлемп, — що Валєнса повинен бути звільнений з іполяції, щоб він міг працювати для народу і з народом. Потрібно тільки трішки доброї волі".

Політичні спостерігачі і дипломати у Варшаві кажуть, що інтерв'ю примаса Ґлемпа, яке опісля було надруковане у часописах, зокрема католицьких, викликало позитивну оцінку в народі. Закордонні спостерігачі твердять, що це чи не останній розпачливий апель польських церковних чинників у цій справі перед дуже небезпечним задумом Ярузельского розв'язати вільну профспілку „Солідарність" і на її місце створити проурядову і слухняну під кожним оглядом групу, щоб таким чином задовольнити також реакціонерів, які домагаються скрайніх методів у боротьбі проти „Солідарности" і польських дисидентських груп.

В Америці

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН РОЗПОЧАВ ШИРОКУ кампанію проти водіїв автомобілів, які споживають алькоголь і у п'яному стані спричиняють автомобільні катастрофи, у яких гине від 40-50,000 осіб кожного року. Президент заповів створення 30-членної спеціяльної комісії, яка у співпраці із стейтовими і міськими чинниками різпрацює докладний плян боротьби з алькоголізмом серед водіїв. При тому Р. Реґен заповів, що члени федеральної і покликані ними стейтові комісії настоюватимуть на тому, щоб водії не легковажили порад Управління безпеки на шляхах і, щоб вживали обезпеченеві паски, які врятували життя багатьом тисячам американців. Комісія звернеться до автомобільних компаній, щоб вони підтримували практично цю федеральну програму, метою якої є рятування життя американської молоді, яка в більшості байдуже ставиться до різних заряджень.

ЧЕРГОВА РЕСПУБЛІКАНСЬКА КОНВЕНЦІЯ в 1984 році відбуватиметься в Делласі, Тексас, заявили кореспондентам співробітники президента Роналда Реґена, кажучи, що Президент сам вибрав це місто для майбутніх нарад республіканців з уваги на прихильність населення того стейту до Республіканської партії і з практичних причин. Дві попередні конвенції республіканців відбувалися в Ню Йорку в 1976 році і в Дітройті в 1980 році. Очевидно, місце і час Конвенції ще мусять бути затведржені Республіканським крайовим комітетом, який відбуватиме свої наради в червні ц.р. Голова цього Комітету Ричард Ричардс і його найближчі співробітники заявили, що в основному немає жадного спротиву серед провідних республіканців щодо вибору місця на Конвенцію і тому Крайовий комітет розпочав вже вступні розмови з міськими чинниками Делласу в цій справі.

ПІД ЧАС ВЕЛИКОЇ ПОЖЕЖІ У В'ЯЗНИЦІ В Джерзі Сити загинуло сім в'язнів, а дев'ять поліціянтів і шість в'язнів зазнали поранень і були перевезені до місцевих шпиталів. На восьмому поверсі правдоподібно загорівся матрац і густий дим швидко охопив всі келії в'язниці у якій перебувають в'язні у віці від 19 до 45 років. До речі, в'язниця є дуже переповнена і з цього приводу Американська унія громадянських свобід подала керівників повіту Гадсон до суду, домагаючись поширення приміщень, або перевозу в'язнів в інші місця.

У ВАШІНҐТОНІ ПОШИРЮЮТЬСЯ ВІСТКИ, ЩО двох суддів Найвищого Суду ЗСА мають намір зрезиґнувати і піти в стан спочинку. Спостерігачі кажуть, що цими суддями мали б бути 74-річний Луїс Повелл і 64-річний Байрон Вайт, які вже раніше виявляли бажання уступити з особистих причини.

НАЙБЛИЖЧІ СПІВРОБІТНИКИ ПРЕЗДЕНТА Роналда Реґена заявляють, що Президент нічого не стратить, а радше навпаки підкріпить свій авторитет, якщо він зустрінеться цього літа з совєтським лідером, генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР Леонідом Брежнєвим. Очевидно, така зустріч буде залежати тепер виключно від совєтської постави і від здоров'я Брежнєва, який ще недавно побував у шпиталі, правдоподібно після серцевої атаки, або виливу крови в мозку. Не зважаючи на те, чи така зустріч відбудеться чи ні, З'єднані Стейти Америки вже самою пропозицією перехопили мирну ініціятиву у свої руки, — кажуть численні аналітики.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢ Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

ОН збудилися

Від самого початку існування Об'єднаних Націй, комуністичні уряди східньоевропейських країн, ідучи слідами СССР, ніколи не приймали рішень ОН, які засуджували чи критикували трактування їхніх власних громадян, чи порушування їхніх людських чи національних прав. Усі ці сателітні делеґації в ОН протестували проти „внутрішнього вмішування" у домашні справи членів ОН. Здебільшого, відколи Генеральна Асамблея ОН має просовєтську перевагу всякі резолюції, що осуджують комуністичні режими, перепадали й перепадають при голосуванні.

Але понад чотиримісячний воєнний стан у Польщі і поголовні арештування членів і прихильників „Солідарности", пробудили Комісію прав людини при ОН, яка звернулася до центрального секретаря ОН, Джавіє Перез де Куеяра, „до переведення докладного прослідження статусу прав людини у Польщі і виготовлення повного звідомлення".

Як можна було сподіватися, польська делеґація завзято запротестувала, намагаючися не допустити до ухвали такого рішення. Одначе, 19-ма голосами проти 13-ти, Комісія вирішила висловити свої стурбування „звідомленнями про масове порушення прав людини і основних свобід у Польщі".

Держави Третього світу в числі — 8 голосували за резолюцією, що її запропонували Данія, Західня Німеччина, Італія і Голляндія. У резолюції сказано про „беззаконні арештування та ув'язнення тисяч осіб", та про „заперечення права на свободу думки, мирного зібрання і право на організування і участи в незалежних робітничих спілках". Резолюція далі закликає польський уряд до „звільнення усіх осіб, яких притримано без жадного оскарження" та „знесення усіх обмежень, що їх закладено на свобідну течію інформацій".

Цікаво, що ані польська ані теж совєтська преса не повідомили про таке рішення Комісії прав людини при ОН у справі порушень людських прав польськими комуністичними урядами. Комуністичні органи в СССР і сателітах далі обвинувачують Америку й інші західні країни в тому, що вони викликали заколот в Польщі з метою повалення варшавського режиму.

Згідно з повідомленнями, польська робітнича спілка „Солідарність" в 1981 році нараховувала коло 10 мільйонів членів, цебто більше як 25 відсотків цілого населення Польщі. Важко подумати, щоб оці мільйонові ряди членів були — чи є „знаряддям американського вмішування у внутрішні справи" Польщі.

Проте ніхто не знає, скільки осіб притримав режим ген. Ярузельського. У цьому часі, коли Комісія прав людини при ОН ухвалила згадану резолюцію, варшавський режим проголосив, що 3,024 осіб випущено на волю, залишаючи ще 3,601 в „ізоляційних центрах". Польські протирежимові чинники твердять, що в останніх трьох місяцях в Польщі арештовано понад 10,000 осіб, майже 40 відсотків більше, як подає варшавський уряд.

Ярослав Гайвас

ТЯГЛІСТЬ І ЗМІНА

(До 60-тиліття створення ЦеСУС-у)

Шістдесята річниця постання Центрального Союзу Українського Студентства (ЦеСУС) — ЦеСУС постав 20-го червня 1922 року в Празі — викликує стільки рефлексій, а разом з тим має для нашого життя й розвитку та нашої діяльности в світі таке багатогранне актуальне значення, що відзначування цієї річниці органічно й функційно переплітається з намічуванням підстав і практичних напрямних дальшої діяльности цієї унікальної у нашій новітній історії організації.

ЦеСУС постав на еміґрації. І тут перший важливий і повчальний момент. Всупереч усяким доктринерським твердженням, що вітка народу, яка опинилася на еміґрації, в діяспорі, може тільки слідкувати за подіями й процесами на батьківщині, вчитися з них, на них орієнтуватися та їх наслідувати, постанням ЦеСУС-у та його плідною діяльністю — стверджено зовсім що іншого. Частина народу, яка опинилася поза його етнографічними межами має змогу, здебільшого навіть кращу як на материку, виявляти свою ініціятиву для загальнонаціонального добра й було б дуже не в порядку, якщо вона цього не виконала б. Ділялося б це зі шкодою для цілого народу. І тому ми повинні говорити не про право еміґрації робити таке, ми мусимо говорити про її обов'язок проявити максимум зусиль у тому напрямі, щоб дати якнайбільш нового, творчого, а в першу чергу такого, чого на батьківщині виконувати не можна. Тому зовсім ні при чому штучно надуманий арґумент про посягання діяспорою на провід народу, що, очевидно, залишився на своїй землі. Про так званий провід і мови не може бути, бо для того немає ніяких передумов, а йдеться про функцію. І чим більше таких функцій перебере на себе діяспора у вільному світі, тим більше розвиток народу буде відбуватися незалежно від імперіялістичного центру, в даному разі від Москви.

За переоцінку цінностей

І тому на тому відтинку треба нам не лише перевести переоцінку цінностей, але усвідомити собі їх нове, відповідне до нових умов і можливостей, ступенування та чергування. Щойно на тому фундаменті ми зможемо повністю зформулювати сучасну ролю діяспори, а в слід за тим накреслити плятформу й конкретні пляни її діяльности. Збереження тяглости, вирощування зі здорових коренів минулого — чим глибше коріння, тим вище дерево росте! — дасть нам змогу використати здобутки минулого і не починати від себе, а тоді стоятимемо на твердому ґрунті шукаючи усучаснення і змін, нових методів і засобів.

Наша громада у світі під сучасну пору більша, соціяльно й духово більш зрізничкована, як та, що була між двома світовими війнами, а тим самим сильніша й динамічніша, але їй ще далеко до тих успіхів, які були тоді. Серед тих успіхів була діяльність та її висліди у внутрішній і зовнішній ділянках ЦеСУС-у. ЦеСУС здобув найвигіднішу базу для своєї зовнішньої діяльности, ставши повноправним членом Міжнародної Конференції Студентів (CIE). Членство в тій світовій централі давало ЦеСУС-ові виступати на його форумах й Конґресах, а також поза ними. З цієї плятформи ЦеСУС мав виключно вигідні можливості поширювати вістки про Україну, український нарід під сучасними окупаціями, про його боротьбу за збереження своїх здобутків та за своє існування і повний розвиток. Успішна робота на цій ділянці ще тільки зміцнила спроможності ЦеСУС-у в нашому внутрішньому житті сконсолідувати студентські групи й перетворити їх в організоване тіло, що веде цілеспрямовану діяльність у загальному спектрі всіх національних сил. Таким увійшов ЦеСУС у Другу світову війну, з якої він вийшов ослаблений. Повоєнні спроби відтворити його вагу, через виконуваня ним важливих функцій у нашому збірному житті після деяких успішних епізодів, не увінчалися тривалим успіхом.

На порозі відновлення активности

Сьогодні ЦеСУС входить у зовсім нову добу, зовсім нові умови в дуже слабому стані. Але потреба на його існування, велике поле діяльности, яке чекає на нього лежить облогом — більше як будь-коли перед тим. Ніхто бо, ніяка організація, ніяка група людей не взялася до виконування тих функцій, що їх виконував ЦеСУС. А потреби й можливості успішної діяльности саме на цьому відтинку майже необмежені.

Наша доба є добою великих зрушень і глибоких перемін. Голос і роля молоді в такій добі особливо вагомі. Серед нашої молоді, зокрема студентської, щораз більше слідна спрага більших акцій і ширших обріїв. Добре сталося, що причасні тепер до діяльности ЦеСУС-у та їхні прихильники зі старшого громадянства, а між ними ветерани старших трудів тієї організації, рішили вже цього року, мабуть, у вересні, відбути черговий конґрес тієї студентської централі з метою вирвати її з цього застою, в якому вона знайшлася й вивести на широкі води всебічної діяльности.

Діяльність ЦеСУС-у під сучасну пору має небувалі дотепер можливості. Насамперед наша громадськість у світі велика. Нас сотні тисяч, коло двох мільйонів. Це правда, що ми сторозтерзані, а наші сили та енерґії розбіглися по різних бездоріжжях. Але тим більше нам треба великих цілеспрямованих загальних акцій, треба напружених зусиль, які заабсорбували б нас і всі наші сили та веліли нам забути оті нерозумні, дрібничкові й самоманливі „принципові" справи та конфлікти, які нас роз'єднують і роз'ятрюють. Праця й дерзання — це єдиний лік на сучасне внутрішнє лихоліття. І новий ЦеСУС може разом з іншими позитивними силами причинитися до повороту у тому напрямі.

Між двома світовими війнами нам було важко, а ЦеСУС-ві спеціяльно важко, з огляду на те, що батьківщина наша була роздерта між чотирьох окупантів і ми мусили протиставитися чотирьом різним сусідам. Сьогодні окупант наших земель один і ворог один. До того той ворог є ворогом усіх наших сусідів та всіх вільних народів взагалі. А усвідомлення імперіялістичного характеру колишньої царської держави й сьогоднішнього совєтського „союзу" та його загрози для всього вільного світу — універсальне.

Ці умови й багато інших створюють не лише виключно пригоже тло для діяльности оновленого ЦеСУС-у, але висувають категоричну вимогу, щоб до цього взятися невідкладно. Спрягнені сили давніх ветеранів діяльности ЦеСУС-у і їхній досвід й енерґія й прагнення виявитися молодого покоління мають неповторні можливості саме тепер добитися чималих здобутків.

Темістокль Вирста

(Гість з Парижу із своїми образами)

Темістокль Вирста — один із нечисленних українських образотворчих мистців, які вийшли на міжнародну арену й один із ще нечисленніщих, які живуть постійно серед чужого оточення, зберегли свій тісний духовий зв'язок з Україною та безперервний зв'язок із нашою вільною громадою у діяспорі.

Темістокль Вирста — народженець зеленої Буковини, виніс із тієї своєї вужчої батьківщини любов до природи, особливо її барвистих квітів. Ненавидячи диктатуру в будь-якій формі та знаючи характер російського большевизму — втік з Буковини при наближуванні туди совєтських військ до Румунії і там уперше почав студіювати малярство. Але з Румунії мусив втікати далі — нелеґально перейшов кордони до Юґославії і там знову попав з дощу під ринву. Остаточно передістався до Франції, до Парижу, де закінчив студії малярства і де від 1950 року замешкав на постійно.

Спершу захопився був імпресіонізмом і не цурався фіґуративного малярства. У пошуках за власним розумінням баченого і відтворюванням його фарбами на полотні — Вирста відійшов від фіґурального стилю і став неначе клясичним представником безпредметного малярського напрямку. Проте його образи не є ребусами, як у декого із звеличників абстракціонізму. Він не користується ніякими моделями — живими чи мертвими, він користується своєю уявою і своїм вичуттям природи й всього довкілля. У цьому своєму відчуванні — він шукає скрізь краси, і тому його образи високо естетичні, погідні, життєрадісні, — як і він сам, що називає себе „непосидющим циганом".

Темістокль Вирста не є кольористом типу Грищенка, Мороза, Неділка чи Вижницького. Але проходжуючись на його виставках вздовж розвішених на стінах його образів — глядач мандрує у країні барв, наче узятих із різнобарвної веселки. У цьому своєрідний чар образів Вирсти — це ніби стилізовані квіти, ніби безконечні простори, в яких нема кордонів. Так і відчувається, що мистець сам поринає у вир своєї уяви і творить з неї щось, що надихане красою, радістю життя, гоном до гармонії барв. Знаючи прегарно рисунок, мистець не користується у своїх образах лініями, що їх залюбки сплітають у заплутаний лябірінт експериментатори-абстракціоністи, інколи самі не знаючи, як назвати намальований ними образ. Вирста не малює навмання — він свідомий свого творчого таланту, він не імпровізує, коли й імпровізує, то завжди виходить з такої імпровізації щось гар-

(Закінчення на стор. 4)

Олексій Журба

Христос Воскресе!

Ось Великдень! І пригадалася мені майже забута сторінка мого життя. І страх як захотілося поділитися спогадом. А вже як закортіло, то мушу висповідатись, і край. Було це в пору мого безпечного босоногого дитинства, коли ще у нашому місті було багато діючих церков, на які сумнославні „визволителі" ще не встигли звернути належної уваги.

Пам'ятаю, як урочисто було у місті, коли на свята малиновий дзвін наповнював повітря гомоном, а серце горожан — вірою. Ми — хлопчики різних вір — бігли до церкви і годинами нишпорили сюди-туди, цікаві все побачити і почути. Особливо мені подобався Великдень.

Саме тут ми, малі бешкетники, знаходили собі роботу — тяжко було втриматись і не тягнути щось з усім вам відомих заповітних кошиків із свяченим. Але, бігме, то не було злодійство. В тому переступі майже були ми зовсім невинуваті. Головними призвідцями збитків були — пахощі. Буйна українська весна, яка п'янить, як пир особливо молодих, а підлітків оті кошики. Як тут утримаєшся?

Але...не той тепер Миргород, Хорол річка не та!

На жаль, дотягнулися захланні „благодійники" до церков і до віруючих, і позамикали чи не всі церкви і собори в моєму родинному місті. Та чи тільки в моєму? І поробили ретельні зайди з них сховища для кінцевого продукту діяльности „технічної революції періоду перемагаючого соціялізму".

Пам'ятник архітектури XVII-XVIII сторіч — став сховищем залізного брухту. Католицький собор, в якому був орган — чи не найбільший у Европі став місцем, де п'яниці розпивали горілки... А орган — чудо людського творіння — знищено і частинами його віднесено на залізо-брухт. Інша Божа оселя, що на її бані в проміннях сонця хрест горів золотом, стала сховищем для виробів з дерева. „Все для людини, все заради людини" — теза будівників „світлого майбутнього для всього людства" — комунізму, був здійснений у житті у найвищій його „якости" безчещенням храмів.

Ніч безпросвітньої безкультурности, першобутнього, згори керованого вандалізму, насилля і зневаги покрила місто. І жалість за знівечену красу і збезчещену велич Божих осель огор-

(Закінчення на стор. 4)

О. О.

ЧИ ВІДОКРЕМЛЕННЯ ЦЕРКВИ ВІД ДЕРЖАВИ В ГРЕЦІЇ?

Згідно з повідомленням американської преси, соціялістичний уряд Андреаса Папандреу у Греції розпочав кроки в напрямі історичного рішення, щоб відокремити Церкву від держави та удержавити церковні добра.

Як відомо, грецька конституція визнає Православну Церкву державною релігією і передбачає участь Церкви в різних правних і адміністративних справах як теж фінансову допомогу від уряду.

Тепер соціялістичний уряд уважає необхідною конечністю покінчити із виконуванням Церквою так званих цивільних функцій і обстоює ідею розподілу невикористовуваних церковних дібр поміж убогих селян державною конечністю. Головною метою нової церковної політики атенського уряду є обмежити Церкву виключно до її питомої духовної ділянки.

Від жовтня 1981 року, тобто від цієї пори, коли соціялісти виграли вибори в Греції, новий уряд добився ухвали парляменту на цивільні шлюби та уневажнення закону, кваліфікації позаподружних зв'язків як злочину. Уряд також приготовляє законодавство в справі леґалізації абортів та автоматичних розводів після кількох років сепарації між подружжями. Дотепер подружжя, які хотіли розводу, мусіли спершу йти до церковних властей, які старалися погодити подружжя і щойно тоді, коли родинне замирення було неможливим, таке подружжя могло отримати розвід. Новий закон також передбачує надання імени дитини урядом перед хрищенням.

Соціялістичний уряд Греції, який має велику більшість в парляменті, переконаний, що відокремлення Церкви від держави буде корисним як для Церкви, так і для держави.

З цією думкою згідний також Архиєпископ Серафим, примат Православної Церкви Греції. Одначе, він домагається, щоб духовенство було забезпечене матеріяльно та щоб Православна Церква далі грала повну ролю в житті та історії Греції.

Архиєпископ Серафим був іменованим на становище примата Грецької Православної Церкви в 1973 році, коли грецький уряд був у руках військової хунти. Прихильники нового церковного законодавства твердять, що Православна Церква всеціло підтримувала консервативний уряд військовиків і виступала проти будь-яких соціяльних змін і проти вивласнення невикористовуваних церковних дібр.

Професор Дімітріос Рокос, генеральний секретар Міністерства виховання й культури заявив, що Церква має понад 300,000 акрів землі, яка досі лежала облогом — і ніхто з неї не користав. Уряд змагатиме до розпарцелювання цієї землі між бідніщих селян і також до творення рільничих кооператив.

Ці реформи церковних справ у Греції також передбачають впровадження абсолютної рівности всіх віроісповідань на основі зміни конституційних законів відносно релігії.

Ця нова церковна політична лінія соціялістичного уряду Греції без сумніву є великою інновацією у житті грецького народу, який досі звик був до одної державної релігії без рівних привілеїв для інших християнських і нехристиянських віроісповідань грецьких громадян.

Олександер Домбровський

ВІДПОВІДЬ ДИРЕКТОРОВІ ІНСТИТУТУ ІСТОРІЇ АН УССР — Ю. Ю. КОНДУФОРОВІ

Як відомо, на українському книжковому ринку в діяспорі недавно під фірмою Українського Історичного Товариства появилося особливе видання — перший Історичний Атлас України, як вислід піонерського почину нашого географа, д-ра Івана Теслі, картографа Евгена Тютька та головного редактора, нашого історика й заразом голови УІТ — д-ра Любомира Винара при співпраці консультантів. Як можна було сподіватися, згадане видання викликало неґативний відгук серед кіл АН УССР (не Української Академії Наук, а іменно „Академії УРСР"!) в Києві. Там, в умовах „загально-республіканського" маштабу радили — плянували літами й дотепер виходило велике пшик з їхніх плянів, а тут, в діяспорі без партійно-пропаґандивного голосування, зі скромними фінансовими можливостями в умовах „зарубіжної" мізерії вийшов Атлас, бо справжня, нефарбована на червоно любов до рідної землі й історичної традиції перемогла різні труднощі. Це, звичайно, не подобається червоним режимовцям і вони критикують в унісон „по повєлєнію начальства" виданий на поселеннях Атлас, бо що ж, мовляв, доброго може вийти з рук „українських буржуазних націоналістів"?

На чоло критикуючих висунувся директор Інституту Історії АН УССР, член-кореспондент АН УССР — „товариш" Ю. Ю. Кондуфов, який дав інтерв'ю на сторінках „Українського Історичного Журналу" (Ч. 12, 1981, сторінки 22-26). В згаданому інтерв'ю він подав до відома уявний чи дійсний стан підготовчої праці над виданням „Атласу історії УРСР" та використав нагоду злісно скритикувати виданий на поселеннях Атлас, заповідаючи видання „кращого" Атласу. Знаючи вже напам'ять арґументацію й стиль „науково-об'єктивної" писанини совєтчиків під адресою світу вільної української науки, можна би зіґнорувати згадане інтерв'ю. Але з огляду на те, що як у самому інтерв'ю, так і між його рядками находяться деякі „родзинки", які заздалегідь говорять про „наукову" вартість приготовлюваного підсовєтського Атласу, до речі буде заторкнути принайменше важливіші місця цього інтерв'ю.

Не подаючи ніяких конкретних закидів і не виявляючи принаймні головніших недоліків „Історичного Атласу України", „товариш" Кондуфор захлистується критикою загальникового, пропаґандивно-фразеологічного порядку, мовляв, у Атласі „зовсім не відображено соціяльно-економічних, культурних і демографічних процесів, що відбувалися на українських землях". Кондуфор вдирається непотрібно в відкриті двері. Звичайно, „Історичний Атлас України" можна було значно поширити в аспекті тематики соціо-економічно-культурного характеру й демографічних процесів, але тоді його видання коштувало б понад сотню тисяч долярів. А в нас „загальнореспубліканських" можливостей немає. У пляні є видавання у вільному світі численних і поважних публікацій з українознавчої тематики, особливо українською мовою, які виявляли б українську наукову правду. Бо підсовєтські видання або зовсім фальшують її, або представляють у кривому дзеркалі. Тому в „Історичному Атласі України" головно подано основи історичної географії, тобто тематика, головно спрямована на історично-політичні проблеми, актуальні в нашій добі змагань українського народу за його фізичне й духово-культурне існування у рамках власної державности. Це ж подуманий піонерський почин, який має бути головними напрямними для дальших дослідів і публікацій на тому полі.

Кондуфор не може дарувати авторам, редакторові й консультантам, що вони „іґнорують вирішальне значення для історичної долі українського народу Великої Жовтневої соціялістичної революції..." і це найправдоподібніше належить до тих найважливіших „недоліків" Атласу. Дальше він закидає, навіть не заікнувшися, намагання авторів „винаходити" якісь ніколи неіснуючі „українські держави". Так, отже, окремі карти, присвячені „українським державам" Дорошенка, Мазепи, Розумовського. Насправді ж, як відомо, ці гетьманства, що користувалися певною автономією, входили до складу російської та польської держави. От, до чого договорився підголосок і побігайко „атєчества" чужого! „Товариш" Кондуфор, мабуть, не знає, або не хоче знати під диктатом партійної „науки", що історичні явища, події й факти оцінюються фаховими істориками з позицій часу й історичних обставин, у яких вони заіснували, а ніколи зі становища сучасности (ідеологічно-політичних директив партії), бо це є ніґілістичне відношення до історичного минулого й до історії, як науки. Це знають кращі аматори історії, а тимбільше повинен знати „директор Інституту Історії АН УРСР і член кореспондент АН УРСР".

Дивний комплекс національно-історичної меншевартости, чужий іншим народам, які також переживали різні форми політичного занепаду. Швайцарці боролися за свою волю, німецький цісар Гайнріх стояв у волосінниці, чекаючи на папську ласку в Каннosі, чехи переживали на протязі століть панування германського світу. Угорщина була получена персонально унією з Австрією з тим, що Відень мав багато більше до говорення, чим Будапешт. Балканські народи важко переживали турецьке панування, а зєдинення Італії наступило щойно в добі Ґарібальді. З'єднані Стейти Америки щойно недавно відсвяткували 200-ліття своєї самостійности, а Канада по сьогоднішній час належить до „великобританського коммонвелту", не переставши остаточно мати офіційний статус домінії. Сама ж російська великодержава виникла в початках XVIII століття. Колись фіно-московська Північ була колонією русько-української імперії — Київської Руси над Дніпром, а відтак найшлася під монгольським ярмом в політичних умовах імперії Золотої орди. Політично-державна верхівка фіно-московської Півночі настільки отатарилась, що генеалогічні корені пізнішої московської аристократії є повні татарських імен і назв. Лише поступово вдалося пануючим московської держави звільнитися з-під монгольського ярма, нав'язуючи відносини з Царгородом для скріплення династичних факторів, фабрикуючи церковно-політичний міт — „Москва — третій Рим" та організуючи в часах Петра основи російської імперії, що позначилося окупацією України, ліквідацією Запорозької Січи та участю у розборах Польщі. Але ніхто зі згаданих народів не має такого комплексу, як „товариш" Кондуфор, позбавлений особисто-людської й національної гідности. Вічна йому пам'ять ще за життя — Геростратова пам'ять!

В парі з недоцінюванням української історичної традиції й національної гідности „товариш" Кондуфор заявляє з роззброюючою щирістю, що „історія — глибоко партійна наука, важлива галузь ідеологічної діяльності партії", отже тим самим відкидає кардинальний принцип наукового об'єктивізму й історичної правди та робить з історичної науки фіякерську шкапу, запряжену до ридвана політики. Отже згідно з його власним поглядом так виглядає підсовєтська наука й у дальшій консеквенції в такому дусі має бути опрацьований „Атлас Історії УРСР". Коментарі зайві! Такими словами ніхто інший, лише сам „товариш" Кондуфор переконує нас про конечність видання „Історичного Атласу України" на поселеннях, як антидоту до підсовєтських фальшивок. Бо за його висловом „структура і зміст атласу (підсовєтського — Ол. Д.) формувалися на непорушних ленінських принципах партійности та історизму", там має бути відображена „спільність історичного походження братніх російського, українського та білоруського народів, дружбу і співробітництво всіх націй і народностей нашої вітчизни (тобто не України, а „спільного котьолка" — апокаліптичного СССР! — Ол. Д.) і вкінці „більше половини їх (тобто запляннованих 120 карт атласу — Ол. Д.) присвячено радянському періодові". Отже так має виглядати „радянський" атлас! Навіщо нам вдиратися у відкриті двері, коли сам „товариш" Кондуфор демаскує справжню ціль видання підсовєтського атласу, — червоно-пропаґандивного антидоту до нашого Атласу, виданого в умовах вільної української науки. Власне видання нашого Атласу викликало замішання і сполох серед підсовєтських фальшівників та спонукує їх до видання „кращого — радянського". Спасибі йому за його щирість (чи наївність?) Коли додати до вище сказаного реверанси Кондуфора під адресою „старшого брата" — при використовуванні досвіду „кваліфікованих московських колеґ", тобто дослідників з Москви, а також певно й Ленінграду, які мають „свій власний" підхід до інтерпретації східньоевропейської історії, в загальному матимемо доволі вірну картину підсовєтського атласу.

Під кінець „товариш" Кондуфор позволив собі на дуже далекий до академічного стилю, бо хуліганський випад, заявляючи, що „буржуазно-націоналістична, спрямова-

(Закінчення на стор. 4)

CARNEGIE RECITAL HALL
154 West 57th St. & 7th Ave., New York, N.Y.
Субота, 24-го квітня 1982 р., о год. 8:30 веч.
ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ
у виконанні співачки з України
СІМИ ГОРЕЦЬКОЇ
колишньої солістки Київської Фільгармонії і Театру Оперети.
В ПРОГРАМІ КЛЯСИЧНІ та НАРОДНІ ПІСНІ.
В другій частині Вечора модерні пісні розвагового та естрадного характеру у виконанні СПІВАКА- ПІЯНІСТА
ВОЛОДИМИРА ЗАЙЦЕВА
Квитки в касі Карнеґі Голл. За інфор. тел.: (212) 246-5742

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Зустріч із „Заревом" у Дітройті

У суботу і неділю, 6-го і 7-го березня ц.р., до Дітройту завітав Юрій Солтис. У неділю, 7-го березня, він зустрінувся і мав гутірку з місцевим відділом Академічного Т-ва „Зарево".

Присутні з великим захопленням слухали розмову гостя на тему, як українська молодь повинна працювати, щоб найбільше допомогти українській справі. Ю.Солтис поділився з присутніми своїм власним досвідом і спостереженнями. Він дуже цікаво розповів про те, як він працював у передвиборчих кампаніях сенатора Алфонеа Д'Амато та члена Палати Репрезентантів МекҐрата, які потім зацікавилися українською справою. Юрій Солтис дав дуже важливі поради, як такі акції найкраще переводити. Далі мова йшла про можливість співпраці української молоді з молоддю інших народів, які знаходяться під совєтською владою.

Потім гість відповідав на окремі запитання молоді про українські справи. Між іншим, Юрій Солтис поінформував присутніх про малюнки з України, виставку яких „Зарево" збирається влаштувати в скорому часі в Дітройті.

Взагалі Ю.Солтис подав дуже багато інформацій про те, як „Зарево" може найкраще використати свої сили й час, працюючи на користь України. Гість від'їхав, залишивши добру пам'ять про себе серед громади.

Юрій Левченко

ДОПОВНЕННЯ ДО ДОПИСУ

У дописі Степана Кікти „Український Музей-Архів у Клівленді" („Свобода" ч. 63 зі суботи, 3-го квітня ц.р.) у складі вибраної Управи пропущено мґра Юрія Кордубу. Крім того, Калєникові Лисюкові надано гідність мецената УМА , а не фундатора. — Ред.

Привіт і новини з Люрду

Великодній привіт і новини з Люрду пересилаю всім дотеперішнім та майбутнім жертводавцям на українську церкву в Люрді. Весна-літо 1982 р. У Світлий Празник Христового Воскресіння та з приходом весни-красуні щиросердечний привіт посилаю, здійснення мрій, щасливих і веселих свят бажаю. Христос Воскрес! Воскресне наша Церква, Воскресне Україна!

Щоб дійсно наша церква в Люрді гідно репрезентувала 1000-літню християнську Русь-Україну, потрібно її вивінувати всередині так гарно, як вона вже є знадвору, а для цього ще нам потрібно багато грошей, тому я в імені будівельного комітету, а також, як парох Люрду, звертаюсь до вас всіх, щирих синів і дочок України, прийти нам із належною допомогою. Це не є мені, це буде ваша Великодня писанка на викінчення церкви у Люрді. Вашу Великодню писанку-пожертву жертвуйте у ваших приватних наміреннях, а також у наміреннях нашої страдальної української Церкви, у намiренні геройського українського народу. Пренепорочна Діва Марія усіх вас винагородить стократно святими ласками з небесної скарбниці. Бо складаючи ваш дар, ви виконуєте Її прохання, яке Вона нам передала через свою улюблену доню св. Бернадету: „Скажи священикам, щоб тут збудували каплицю." Вже тепер кожний жертводавець має свою часточку у нашій молитві.

Мило мені вас повідомити, дорогі Браття і Сестри, що в річницю першої появи Матері Божої у Люрді — 11-го лютого 1858 року, ми, чотири українські священики у Люрді, у Гроті-Печері відправили Святу Службу Божу за тих всіх, що своїми молитвами, працею рук, чи пера, за тих, що своїми меншими чи більшими грошовими пожертвами спричинились, що наша церква знадвору красується як „Перла України" на всі зелені гори. Ми просили у св. Гроті, щоб Мати Воскреслого Господа нашого Ісуса Христа благословляла вас усіх у широких світах святими ласками з неба по всі часи тут, на землі, і колись у Царстві Божому.

Також наступного дня, 12-го лютого 1982 року, я відправив другу Службу Божу за тих українців-жертводавців, що вже повмирали, щоб за молитвами Пресвятої Богородиці Господь Бог був для них милосердним суддею, простив їм їхні гріхи та нагородив вічним щастям у небі за їхнє милосердне серце. І так буде продовжуватись, дорогі наші, возлюблені Сестри і Браття, як довго наша церква-красуня буде ясніти п'ятьма золотими хрестами на тлі голубого люрдського неба.

Прийшла до нас життєрадісна, пестробарвна весна, прийшов Празник Христового Воскресіння. Піднесім радісно вгору наші засмучені та похилені чола, нас любить Пренепорочна Діва Марія, нас любить та глядить Воскреслий Спаситель світу Ісус Христос. Христос Воскрес, Воскресне наша страдальна Церква, Воскресне Україна!

На закінчення складаю вам, всім дотеперішнім симпатикам і жертводавцям, мою щиру подяку, запевняю у святих молитвах у всіх ваших наміреннях та запрошую вас, дорогі українці у цілому вільному світі, щоб були ласкаві прибути на Прощу до Люрду та на посвячення тієї церкви, що ви її будуєте — на день 28-го серпня 1982 року. Всеукраїнська Проща в Люрді пічнеться вже 26-го серпня, а закінчеться 30-го серпня ц.р.

Молім, прославляймо Воскреслого Христа! Христос — то наша сила! Серця свої з'єднаймо у Христі! Ступаймо вслід Ольги, Володимира, діла творім, щоб Україна жила вільним життям у мирі на землі!

Отець Василь Прийма

УРЯДОВІ ЧИННИКИ У ВАШІНҐТОНІ повідомили, що інформаційні аґентства ЗСА, в однаковій мірі політичні та військові як це було дотепер, постачають британському урядові всі потрібні інформації з усіх ділянок. Це ще є рутина з часів Другої світової війни, яка дотепер обов'язує на підставі раніших умов і практики. Державний секретар заявив, що ЗСА не мають правної підстави це припинити.

ТАНЦЮВАЛЬНИЙ АНСАМБЛЬ ОСЕРЕДКУ СУМ ім. МИКОЛИ ПАВЛУШКОВА в ЧИКАҐО
„УКРАЇНА"

Хореограф: **ЄВГЕН ЛІТВІНОВ**

КОНЦЕРТИ:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ
Субота, 1-го травня 1982 р.
Год. 6:00 веч.
Northeast High School
Cottman and Algon Streets

НЮ ЙОРК
Неділя, 2-го травня 1982 р.
Год. 4:00 по пол.
Fashion Institute
225 West 24th Street
Квитки продають: АРКА, СУРМА, ЕКО

ВЕСНЯНА ЗАБАВА В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н.Й. — Український Клюб при Колюмбійському університеті влаштовує тут у п'ятницю, 23-го квітня ц.р., о год. 9-ій вечора в Українському Народному Домі при 140-142 Друга авеню — Весняну забаву. Грає оркестра „Вулькан"; гостям раді.

ДОПОВІДЬ Д—РА І.БАСАРАБА

Ню Йорк, Н.Й. — В суботу, 24-го квітня, о год. 5-ій по полудні, тут у залі Українського Народного Дому при 140 Друга авеню д-р Іван Басараб, колишній директор української редакції „Радіо Свобода" у Мюнхені і керівник інформаційного бюра УККА у Вашінґтоні, виголосить доповідь на тему: „Як треба, а як не треба вести інформативну службу у Вашінгтоні". Доповідь влаштовує Клюб Круглого Стола.

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО"
та
УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО „СМОЛОСКИП" ім. В. СИМОНЕНКА
влаштовують у травні 1982 р. спільно з іншими організаціями

ЛІТЕРАТУРНІ ВЕЧОРІ
З НАГОДИ ПОЯВИ III-го ТОМУ ТВОРІВ
МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО

У всіх нижчеподаних місцевостях виступлять:
Осип Зінкевич, представник „Смолоскипа" н. т.:
„Чому видаємо твори М. Хвильового?"
Марта Гарасовська, мистець слова з Вашінґтону:
читатиме уривки з творів М. Хвильового
Літературні Вечорі відбудуться у таких місцевостях:

ЕДМОНТОН, неділя, 9-го травня, год. 2:30
в залі УНО, 10629 98th Street, Edmonton, Canada
Керівник Вечора — **ред. Юрій Стефаник** (Голова ОУП „Слово" в Канаді); доповідач — **д-р Мирослав Шкандрій** (університет Калґари); уривки з творів М. Хвильового читатиме також **Роман Осташевський.**

ТОРОНТО, п'ятниця, 14-го травня, год. 7:30
Спільно з Відділом ОУП „Слово" в Торонто
в залі Інституту св. Володимира, 620 Spadina Avenue, Toronto
Керівник Вечора — **д-р Олександра Копач** (голова ОУП „Слово" в Торонті); доповідач — **д-р Остап Тарнавський** (голова ОУП „Слово", Філядельфія); у мистецькій частині виступить **квартет УМІ ім. М. Лисенка, кляси проф. І. Ковалева.**

ОТТАВА, субота, 15-го травня, год. 8:00
Спільно з Відділом СУСК-у в Оттаві,
в залі Carleton University Unicentre, 1st Floor, Community Centre (Games Area), Ottawa.
Керівник Вечора — **проф. Богдан Боцюрків** (Карлтонський університет); доповідач — **проф. Борис Шнайдер** (колишній редактор Видавництва АН УРСР, Оттавський університет).

МОНТРЕАЛЬ, неділя, 16-го травня, год. 3:00
Спільно з ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИМ КЛЮБОМ І ТОВАРИСТВОМ УКРАЇНСЬКО-КАНАДСЬКИХ ПРОФЕСІОНАЛІСТІВ І ПІДПРИЄМЦІВ
в залі УНО, 5213 Hutchinson Street, Montreal
Керівник Вечора — **мистець Аріяна Лисак;** доповідач — **проф. Борис Шнайдер;** у мистецькій частині виступить дует бандуристів — **В. Волощук і Є. Якимів.**

ВІННІПЕҐ, п'ятниця, 21-го травня, год. 8:00
Спільно з українською читальнею „ПРОСВІТА" у Вінніпезі,
в залі „Просвіти", 667 Flora Avenue, Winnipeg, Canada
Доповідач — **письменник Олександер Гай-Головко,** сучасник М. Хвильового.

МІННЕАПОЛІС, неділя, 23-го травня, год. 4.00
Заля Української Православної Церкви св. Михаїла, 504 4th St., N.E., Minneapolis.
Доповідач — **письменниця Оксана Соловій;** у мистецькій частині виступить **бандуристка Таня Вовк.**

Чистий дохід з усіх Вечорів призначений на видання дальших творів Миколи Хвильового.

КОРИСНІ ЗДОРОВІ ВАКАЦІЇ
ТАНЦЮВАЛЬНИЙ ТАБІР
на Оселі УБС „ВЕРХОВИНА", Ґлен Спей, Н. Й.
під керівництвом РОМИ ПРИЙМИ-БОГАЧЕВСЬКОЇ

КУРСИ "WORKSHOP" — Заавансовані танцюристи від 16 р. життя — від 27 червня — 17 липня ц. р.
ТАБІР для МОЛОДІ — від 8 до 16 років життя — від 1 до 14 серпня ц. р.

Показові майстер кляси: прімабалерина ВАЛЕНТИНА ПЕРЕЯСЛАВЕЦЬ
ДЖАН ТАРАС, хореограф, балетмайстер Ню Йорк Сиіті Балет
В програмі: характерні та українські народні танці, балет, фехтовання, етнографічне походження українських народних костюмів та звичаїв.
Учителі: РОКСОЛЯНА БАБЮК, ЛЮБОВ ВОЛИНЕЦЬ, ТАРАС КАЛЬБА, ЯРОСЛАВ КЛУНЬ.
Зголошення до 1-го червня ц. р. Звертатися по інформації листовно або телефоном
UKRAINIAN DANCE CAMP & WORKSHOP
c/o Roma Pryma Bohachevsky
523 East 14th Street ■ New York City, N.Y. 10009 ■ Tel.: (212) 677-7187

Ділимося сумною вісткою, що дня 15-го квітня 1982 року упокоївся в Бозі на 81-му році життя
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО та ДІДО
бл. п.
ТЕОФІЛЬ ТУРЧАН
народжений 2-го березня 1901 року в Бучачі, Тернопільська область, Україна.
ПАНАХИДА буде відправлена в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й., в неділю, 18-го квітня 1982 р., о год. 5-ій веч.
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в понеділок, 19-го квітня 1982 р., о год. 11-ій ранку з української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Горем прибиті;
ОЛЬГА — дружина
ІВАН — син з дружиною ЕВГЕНІЄЮ
МАРІЯ ПАЛІЙ — донька з мужем ЯКОВОМ
СТЕФАН — син з дружиною ЛІДІЄЮ
ТЕОДОЗІЯ ЛАСТОВЕЦЬКА — донька з мужем АНДРІЄМ
внуки: НЕСТОР, ДІЯНА, КАТРУСЯ, ПАВЛУСЬ, МАРКО, ДАНИЛО
та ближча і дальша Родина в Америці й Україні

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Меланії Добромільської з дому Кичун
складаю 100.00 долярів
на УКРАЇНСЬКИЙ ГАРВАРД.
Василь КИЧУН з родиною

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. д-ра мед. Юрія Городиловського
зложили 50.00 долярів
на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД
Розина, Наталія і Модест ЗАХАРЧЕНКИ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА, ТАТА І ДІДУСЯ
бл. п. проф. д-ра
ТЕОДОСІЯ ҐАЄЦЬКОГО
будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ
17-го квітня 1982 р., в церкві свв. Володимира й Ольги в Чикаґо, Ілл.;
18-го квітня 1982 р., в церкві Св. Марії, Вінона, Мінн.;
19-го квітня 1982 р., в церкві Преображення Господнього в Денвер, Колорадо.
Просимо ласкаво Друзів і Знайомих згадати Покійного у своїх молитвах.
Дружина — РОСТИСЛАВА
Сини:
ЮРІЙ з дружиною і дітьми
ІГОР
Дочка — ТЕТЯНА ВИНАР з чоловіком і сином

ПОДЯКА
Дня 6-го лютого 1982 р. в Гартфорді, Конн., відійшов від нас, після тяжкої недуги,
наш Дорогий МУЖ, БАТЬКО І БРАТ
бл. п.
ФЕДІР КОРШЕНЮК

Зворушені виявом пошани до Покійного нашою громадою, бажаємо висловити нашу вдячність Всім, хто під час недуги мого Мужа, відвідував і підтримував Його морально та облегшив терпіння.

Дякуємо Всім за численну участь в похоронних відправах.

Дякуємо Всім, що прикрили Його домовину чудовими квітами.

Сердечно дякуємо за вислови співчуття листовно або телефонічно.

Особливу вдячність складаємо Всч. о. Д. Мамчурові за щоденне відвідування Хворого вдома і в шпиталі, та за взірцеве переведення Покійного на Вічний Спочинок і зворушливі слова на Панахиді.

Дуже дякуємо п. М. Ярині за всякі ласки виявлені Хворому. Безмежно вдячні п. В. Климчукові, диригентові Хору та всім Хористам при українській православній церкві св. Володимира за прекрасні співи.

Дякуємо Церковній Управі та Сестрицтву за прекрасні квіти та щедрий дар на „Нев'янучий вінок" Федорові.

Безмежно вдячні Друзям за несення домовини, стійку при домовині і теплі, дружні прощальні слова та „Видиш брате мій" над домовиною.

З глибини наших сердець дякуємо пп. Лесі і та Іванові Яришам, що піклувалися Хворим вдома, як також в шпиталі, та Його родиною, протягом безмірно тяжкого часу для нас.

В пам'ять Покійного складаємо пожертви на: Український Допомоговий Комітет та Фонд Захисту Українського Імени.

Також на Медично-Харитативну Допомогу Скитальцям в Мюнхені.

Ще зібрано на „Не в'янучий вінок" для православного часопису.

Хай Бог нагородить усіх Вас щедротами ласки своєї стократно.

З висловом сердечної вдячности:
дружина — ОЛЯ
доня — НАТАЛКА
КОРШЕНЮК

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА І БАТЬКА
св. п.
інж. ДМИТРА КУЗИКА
ЗАУПОКІЙНІ БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ
будуть відправлені
в середу, 21-го квітня 1982 року
в Соборі Св. Софії в Римі;
в Церкві Св. Свщм. Йосафата у Трентоні;
в Церкві Пресвятої Трійці в Керґонксоні;
в Церкві Св. Арх. Михаїла в Гартфорді.
Друзів і Знайомих прохаємо про згадку в молитвах.
ДАРІЯ КУЗИК зі СИНАМИ і РОДИНОЮ

В ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ ПО СМЕРТИ
св. п. мґра прав
ОЛЕКСАНДРА ПАШКА
буде відправлена
ПАНАХИДА
на Провідну Неділю, 25-го квітня 1982 року
на Його могилі, після Богослужень,
на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ПРИЯТЕЛІ

Христос...

(Закінчення зі стор. 2)

тає серце болючим смутком.

Залишили одну церкву для людей, і до неї приходять тепер тіні від тих, кого я бачив у своєму дитинстві. Проте йдуть люди до церкви, до слова живого нескінченим потоком.

І ось захотілося мені розповісти історію, що трапилася зі мною на Великдень перед моїм нещодавнім виїздом з рідного краю.

Була субота і, вбравшись по-святковому, вирушили ми з дружиною до церкви на Вечірню. Кошиків — отих завітних кошиків, що їх пригадую з дитинства, не було, бо не було що в них класти, — хіба що своє сумління. Багата плодюча Україна, озброєна новою агрикультурою, майже залишилася без хліба. Молоко і вода були подібні кольором і смаком, про ковбасу й м'ясні продукти людям нагадувало радіо й телебачення. Народ сидів на тривалій дієті.

Причепуривши свій настрій й надавши думкам і зовнішності святкового вигляду, ми вирушили у Великодній похід.

Наблизившись до церкви, ми побачили перед брамою церковної огорожі, величезний натовп людей. Тут, у всю довжину огорожі, стояли дружинники з червоними пов'язками на рукавах і всюдисущі міліціонери. А, певно, ви подумаєте, що вони не пускають людей молитися, або що вони проти релігійних свят? От і помилились! Міліція стоїть на варті, охороняє віруючих і недопускає до церкви лишніх, щоб не заважати тим, що чудом, а все таки всередину пробилися. А може оті, по цей бік огорожі, не заважатимуть? А раптом щось...чи якось не теє...краще, як його? Не пускати!

І не пускають. Ось, бачите, яка охорона віруючих, турбота за народ, повага до традицій?

— Якщо народ не зберігає своїх традицій і нищить свої реліквії — він перестає існувати, — сказав філософ. Ось чому така запопадлива увага до церкви і ніжне піклування віруючими.

А поруч, укривши лиця в сутінки скорботні, стояли сотні людей. І зорі, на злість, в ту ніч великі, як морелі, освітлювали ту картину. Всередині все йшло своєю чергою. Люди по береги виповнили церкву. Блистіли золоті ризи священика. Голосно, гейби прокинувшись після зимового сну, радісно співали дзвони.

Пробитися крізь кордон отих церберів нам не вдалося, — всякий раз нас відштовхували чуйні міліціонери: „Куди тебе несе?" „Куди ти прешся?", „Геть набік". „П'ятнадцять діб захотілося?" — і щораз додавалися мовні перлини з багатого позалітературного лексикону наглядачів.

Відчай вужем вкрадався в наші душі. Раптом, бачу, моя дружина у мене на очах переобразилась. З молодої і гарної — стала згорблена, стара, натягнула хустку до очей, тільки ніс свічкою стирчав з-під хустки. Взявши мене за руку, пошкандибала до входу, протискаючись скрізь стіну людей. Перед нами непохитною скелею виріс „блюститель порядку".

— Ти куди , стара, шкутильгаєш? — прошипів він.

— Як куди? — здивовано перепитала дружина в постаті старої бабусі. — До церкви! Трохи шпіжнилась. Мої вже там. І мій кошик там. Ой, пуштіть хутенько, бо шпівати починають, а в партії мого голосу буде бракувати, — прошепелявила вона по-старечому. Аргумент був непоборний і вразив душу охоронця-меломана. Але, зібравши рештки здорового міліціонерського глузду, страж заперечив: — Яка там партія? У нас одна партія — комуністична.

— Ні, синку, мені більше до вподоби партія шопранова. В ній я шебе краще почуваю.

Я вже почав непокоїтись, бо суперечка набувала політичного забарвлення. Але під непохитною логікою і впертістю „старої" страж відступив, відкривши дорогу до заповітної церкви. Моя жінка схопила мене за руку і потягнула за собою. Та пильне око бравого охоронця громадського порядку раптом обернулося до мене. Його надщерблений авторитет потребував реваншу і моя скромна особа здалася йому підходящою:

— Ти хто, — прогуркотіло з нього, — і він став між мною і дружиною.

—Я чоловік...

Проникливий огляд його колючих очей був не в користь дружини. Його незатьмарений цей раз горілкою розум почав щось підозрівати.

— Так, це чоловік..моєї унуки!

Я оторопів від несподіваної кмітливости своєї жінки.

— Його жінка вже там. Ая, бігме! Ой, скоріше, вже почалося. Та що ж це таке? Та та ж ми жапізнюємося, люди добрі — слізливо голосила дружина. Інцидент почав привертати увагу людей. Це не було в генеральному пляні „стратега". Влучивши момент хитання у стража, дружина пішла крізь лаву молодих підлабузників влади — дружинників і міліціонерських попихачів, страшенно човгаючи черевиками і по-старечому щось бубонячи собі під ніс.

Я залишився в товаристві представника влади. Святково і приваблююче лунало з церкви, долітаючи до людей, що, товпилися за ворітьми: „Христос Воскрес із мертвих, смертію смерть поправ і сущим во гробіх живот дарував..." — І вірилося — колись знову встануть у всій своїй величі і славі — церкви, собори, Україна!

Довкола церкви на килимі свіжозеленої травиці, освітлені блимаючими свічками, на землі або на вишиваних рушниках розкладені всякі яствія — Бог вість звідки найдені: паски і бабки, сир, масло, ковбаса, барвисті писанки і традиційний хрін.

Замовкли хори, в урочистій тиші на священикове „Христос Воскрес" понеслося „Воістину Воскрес", і другий і третій, і почали виходити з церкви. Тепла хвиля духового настрою — піднесеного і святкового — охопила мене. Відірвавши зір від тріюмфального ходу священика і його почоту, що благословляв і кропив свяченою водою паски, я звернувся до охоронника:

— „Христос Воскрес! — і почув відповідь

— Христос, може, і воскрес, а я зараз влуплю тобі по пиці, то вже не воскреснеш!

Я відступив перед безпросвітною темнотою цієї істоти, несучи у серці біль за все-таки людину яка забула а може втопила в горілці все що знала. А може й не знала ніколи...

А Він таки Воістину Воскрес.!

Увага! • Увага

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу міста Ню Йорку й околиць

повідомляє всіх секретарів Відділів та делегатів на 30-ту Конвенцію УНСоюзу наступних Відділів:

4, 5, 6, 8, 16, 19, 60, 69, 86, 88, 130, 158, 184, 194, 195, 200, 203, 204, 205, 211, 212, 256, 267, 293, 325, 327, 361, 433, 435, 450, 455, 457, 485 і 489

що в п'ятницю, 30 квітня 1982 р., о год. 7-ій веч. в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку, Н. Й.
142 Друга Авеню, кім. ч. 22

відбудуться

НАРАДИ ОКРУГИ

На порядку нарад:
Організаційні справи і 30-та Конвенція УНСоюзу.

В нарадах візьмуть участь

Члени Головного Уряду УНСоюзу

Д-р ІВАН ФЛИС — почесний голова
МИКОЛА ХОМАНЧУК — голова
ВАСИЛЬ ЦЮПА — касир
ОЛЕНА ГЕНТІШ — секретар

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ в ДІТРОЙТІ, Миш.

повідомляє, що

в п'ятницю, 7-го травня 1982 р., о год. 7-ій веч. в залі Українського Народного Дому
при 4655 Мартін вул., ДІТРОЙТ, Миш.

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття.
2. Відчитання протоколу.
3. Перевірка і перегляд організаційної праці Округи.
4. Слово секретарів, їх побажання, суґестії і турботи.
5. Обговорення загальних Союзових справ, головно, як повести кампанію придбання нових членів.
6. Внески, запити і закриття зборів.

У зборах візьмуть участь:

Евген Репета, головний радний УНС
Роман Куропась, головний радний УНС

ЗА УПРАВУ ОКРУГИ:

РОМАН ТАТАРСЬКИЙ — голова
ГРИГОРІЙ КОРБЯК — секретар
ВАСИЛЬ ПАПІЖ — прес. реф.
ЯРОСЛАВ БАЗЮК — фін. реф.

КРЕДИТІВКА „САМОПОМІЧ" Філядельфія, Па.

ЦЕНТР — де найкорисніше полагодите всі свої фінансові проблеми, а саме:

ПОЗИЧКИ: морґеджові, направи домів, купно землі, автові, домашнє устаткування, весілля, подорожі, студентські, особисті й т. п.
Низькі опроцентування!

Безплатна асекурація до 10,000.00 дол.

ОЩАДНОСТІ:
Звичайні: дивіденда до 2,000.00 дол. — 6½%.
понад 2,000.00 дол. — 7.00%.
Цертифікати: 6-місячні "Money Market" — від 10,000.00 дол.
Цертифікати; 30-місячні від 1,000.00 дол.
I.R.A. — Пенсійні конта.

Безплатна життева асекурація до 3,000.00 дол.

Крім того:
Чекові конта — Share Drafts
Подорожні чеки — Travelers Check (Без оплат для пенсіонерів)
Грошеві перекази - Money Orders (Без оплат для пенсіонерів)
Безпосередна пересилка пенсійних чеків на особисте конто члена

Асекурація ощадностевих конт і конт I.R.A. до 100,000.00 дол. Федеральною Агенцією NCUA

ВЕЛИКА ЗНИЖКА ЦІН НА

ФУТРА і КОЖУХИ

Деякі минулорічні фасони нижче ціни продукції.
Рівночасно поручаємо чудові футра з мінків, куртки з лисів та інших шляхетних шкір.
Кожухи нашої продукції шиті з найліпших шкір еспанських, французьких, арґентинських й американських. Виконуємо всі направи і чищення футер.

На місці можна набути імітації кожухів, мінків, джінсові матеріяли і т. д. Замовлення й інформації тільки телефонічно. Телефонувати "collect".

GOLTEX CO.
Tel.: (212) 533-7236
14 First Ave. N.Y.C., N.Y.

Відкрито 7 днів у тижні, від 10-6 веч.

Відповідь директорові...

(Продовження зі стор. 2)

ність атласу (тобто „зарубіжного" — Ол. Д.) виявляється... у вип'ячуванні діяльности „українських січових стрільців" і бандерівських „бандитів". Зате совєтські „вожді" зі Сталіном включно, партійні галапаси, ЧК, ҐПУ, НКВД, МВД, підпиті „красноармєйци" й ціла пекольнодиявольська махіна апокаліптичного СССР з концентраційними таборами катівень і смерти під „московським караулом" — це хороші люди, які вимордували десятки мільйонів невинних людей з жінками, старцями й дітьми включно та виморили штучно витвореним голодом мільйони людей урожайної України, званої колись шпихлірем Европи. Вони — хороші люди поступу й модерної цивілізації, а українські буржуазні націоналісти, бандерівці і державники — „бандити". Ось поняття науки, суспільної етики й революційної справедливости „товариша" Кондуфора!

Під кінець напрошується рубом поставлене питання: з чого кури сміються і над чим крокодилі плачуть? Кури (навіть „радянські" з колгоспів!) сміються з того, що Кондуфор, вбравши червону тоґу підсовєтського науковця-члена-кореспондента АН УССР, говорить останні нісенітниці та компромітує тим самим і так уже скомпромітовану в очах світової науки підсовєтську науку та демаскує своєю писаниною фактичну ціль видання „Атласу Історії УРСР", а крокодилі плачуть над тим, що червоний науковець затратив людську й національну гідність в невільничій службі для московсько-підсовєтської, рабовласничої імперії.

ПОШУКУЄТЬСЯ
КЕРІВНИКА-МЕНАЖЕРА МОТЕЛЮ в стейті НЮ ЙОРК,
величини 65 кімнат.

Побажаний середній вік, знання англійської мови і принаймні частинне знання готелевого підприємства. Успів'я за домовленням. Зголошуватися тільки письмено, подаючи свій життєпис до:

SVOBODA, # 150
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

Великодні привітання надбужанцям

Дорогі надбужанці!

У цей великий Празник Воскресіння Христового пересилаємо вам, дорогі землячки і земляки, наш гарячий привіт. Вітаємо вас і бажаємо вам, щоб думка про Воскресіння Христове обновила і скріпила вас на дусі, щоб дала вам сили і наснаги до дальшої праці в надії на скоре воскресіння і нашої дорогої і так терплячої батьківщини.

Христос Воскрес!

Висилаючи цей привіт усім нашим відділам в ЗСА, в Канаді, в Европі, усім нашим землякам, що живуть в Україні і поза межами України, ми гаряче бажаємо, щоб ви прийняли його до ваших хат як щирого, дорогого гостя, щоб відчули його присутність з вами, коли сідатимете до святочного стола та ділитиметеся свяченим яйцем, бажатимете собі взаємно Веселих Свят — Христос Воскрес!

І ще бажали б ми, дорогі земляки, долучити до нашого привіту правдиву, гарну, кольорову писанку з розмальованими на ній оленями, сосонками чи клинцями, обмінятися нею з вами згідно з нашим прекрасним звичаєм та традиціями Великодніх Свят.

Та замість правдивої, висилаємо вам „писанку" в формі бюлетеня. Писанка ця не має кольорів, ні взорів. Є в ній сухі слова і цифри фінансового звіту; є в ньому список жертводавців нашого земляцького Об'єднання. Ми мали намір вислати вам цей фінансовий звіт перед Різдвом, але з технічних причин висилаємо його тепер у нашому бюлетені.

Наш фінансовий звіт та список ваших пожертв просимо ласкаво переглянути. Просимо перевірити всі ваші вплати на видавничі цілі нашого Об'єднання. Зі списків цих побачите, що не всі нащадки Надбужанської землі виправдали наші надії, не всі відгукнулися на наші прохання складати пожертви на Видавничий Фонд. Нам треба зібрати поважну суму грошей, щоб видати чотири томи нашого збірника і присвятити місце кожній частині нашої Надбужанської землі. Наша акція зібрати фонди не закінчена, вона є у початковій стадії. Зібрані фонди ледве чи покриють кошти видання першого тому нашого Збірника.

У нашій акції збірки фондів підкреслити треба радісний момент. На наш Видавничий Фонд складають пожертви наші приятелі, що не є дітьми Надбужанської землі. Хай вони будуть яскравим прикладом для усіх тих, що своїх датків нам не прислали.

Тож просимо ще раз вас, дорогі земляки, відгукнутися на наш привіт. Обміняйтеся і з нами своєю „писанкою"-пожертвою на наш Видавничий Фонд, щоб ми могли успішно закінчити наші пляни.

Ще раз вітаємо вас словами: Христос Воскрес!

За Об'єднання Надбужанців:
Іван Костюк — голова

Теміcтокль...

(Продовження зі стор. 2)

монійне, естетичне, гарне, миле для ока і вартісне, як мистецький твір.

Малярська техніка Вирсти так само оригінальна, як його підхід до розв'язуваних ним мистецьких проблем. Він користується виключно акриликом, — глядач спершу збентежений і може думати, що це грубо накладена олія, спосіб малювання експресіоністами. Сучасні артисти-малярі, зокрема українські, рідко користуються акриликом — Вирста інколи ще „металізує" намальовані такою технікою свої образи, додаючи образові цією „металізацією" більшого блиску, особливо — сріблястим світлом.

Темістокль Вирста — тепер у силі віку (хоч сіросива борода дуже пристарює його!) — правильно називає себе, як згадано — „циганом". Він не зупиняється ані на одному ступені своєї творчости ані на одному місці свого замешкання. Маючи свою студію у Парижі — вештається по широкому світі — виставляючи свої образи в ґалеріях і музеях Франції, Швайцарії, Бельгії, Данії, Італії, Канади й З'єднаних Стейтів. Зокрема так особливо йому залежить на контактах з тією українською публікою, яка відвідує мистецькі виставки, тому він вже уладжував свої виставки в Америці й Канаді в українських залях, для українців, — як у Ню Йорку, Гантері, Торонто, Оттаві, Монтреалі, — скрізь з великим успіхом. Тепер виставлятиме від 17-го квітня до 2-го травня в Українському Інституті Америки у Ню Йорку при 79-ій вулиці і 5-ій авеню, з офіційним відкриттям в суботу 24-го квітня в годині 4-ій по полудні. Його теперішня виставка охоплює кругло 50 картин, з того вісім „металізованих". Вони розміром від найменших (8 x 10 цалів) до найбільших (36 x 48). Своїм загальним характером ця теперішня виставка не відбігає від попередніх з минулого десятиріччя. Але й у цьому творчий талант Вирсти, що хоч він і не користується моделями, хоч його малярство безпредметне, кожний його образ — інший, „сам для себе", принадний.

Вирста одідичив по своїх батьках буйну фантазію, бо треба було насправді не будь-якої фантазії, щоб українського хлопця, народженого в українській Буковині, назвати Темістоклем. Темістокль Вирста ображується, коли хтось помилково назве його Аристидом — але ж Аристид мав ще за свого життя почесне ймення „праведного", що не перешкоджувало його химерним землякам прогнати його з рідних Атен, та згодом відкликати з вигнання і знову прославляти. Зате Темістокль, витязь у морській битві біля острова Салямін, де розбито морську фльоту перського короля Ксеркcеса (480 перед народженням Христа), суперник Аристида, був амбітніший, хитріший, метушливіший, активніший. Чи Темістокль Вирста одідичив щось від свого славного античного грецького одноіменника ?! Темістокль Вирста, який отримав багато міжнародних нагород, навіть медаль і відзнак, — скромний настільки, що не скаже критичного слова про ніякого українського мистця. Але має право гордо придивлятися кожній своїй індивідуальній виставці — так само цій теперішній у Ню Йорку.

Іван Кедрин

Увага! Увага!

Вже маємо на складі книжку за видавництвом „Просвіти", Мельборн, Австралія
пок. ред. МИХАЙЛА ОСТРОВЕРХИ

„НАПЕРЕКІР"

МІЛЯНО 1926-1931 — СПОГАДИ

Обкладинка **Мирона Левицького** Ціна: $9.00 з пересилкою
Мешканців стейту Ню Джерзі зобов'язує 5% стейтового податку.
Належність платна лише в американських долярах.
Замовляти:

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ С. ГОРЕЦЬКОЇ

Ню Йорк, Н.Й. — В суботу, 24-го квітня ц.р., о год. 8:30 вечора, тут в Карнегі рісайтл голл при 154 Захід 57-ма вулиця (7-ма авеню) відбудеться вечір української пісні у виконанні співачки з України Сіми Горецької, колишньої солістки Київської Фільгармонії і Театру Оперети. В програмі клясичні й народні пісні. В другій частині вечора модерні пісні розвагового та естрадного характету у виконанні співака-пяніста Володимира Зайцева. Квитки треба набувати в касі Карнегі голл; тел. (212) 246-5742.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОУА „САМОПОМІЧ"

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 2-го травня ц.р., о год. 1-ій по полудні, тут у власній Домівці при 98 друга авеню відбудуться Звичайні загальні збори Відділу ОУА „Самопоміч" із звичайним порядком нарад. Президію Управи очолюють тепер Богдан Ластовецький — голова і Михайло Юзенів — секретар.

Літературна новинка

Появилася нова книжка відомої письменниці **Докії Гуменної** п. з.
ВНУКИ СТОЛІТНЬОГО ЗАПОРОЖЦЯ

Є це прецікава збірка short stories з українського життя в Америці.
Ціна $5.00,пошта $0.75.
Пишіть і долучіть чек, а вишлемо Вам книжку і каталог.
В-во „Добра Книжка"
16 Rivercrest Road
Toronto, Ont. M6S 4H3, Canada

ДЕРМАТОЛОГ J. BARAL, M.D.
245 East 63rd Street
New York, N.Y.
Tel.: (212) 355-2828
Лікування всіх шкірних і венеричних хвороб, пересадження волосся.
Приймаємо тільки за попереднім домовленням. Говоримо також по-польськи і по-німецьки.
Приймаємо Medicare.

■ REAL ESTATE ■

Kerhonkson, N.Y.
HOUSE FOR SALE (Turkey Hill)
3 bdrm, kitchen, living rm, bathrm, storage rm, enclosed porch, completely furnished including cable T.V., drilled water well, ¾ acre. Brooklyn tel.: (212) 782-1643. Beginning May 2nd. Kerhonkson tel.: (1-914) 626-7960.
Must see to appreciate.

Yonkers & Vicinity
КОРИСТУЙТЕСЯ ПОСЛУГАМИ УКРАЇНСЬКОЇ АГЕНЦІЇ
PRESKO REAL ESTATE
189 Roberts Avenue
Yonkers, N.Y. 10703
(914) 968-7610
COMPLETE REAL ESTATE SERVICE
Sales renting managing appraisa
Income Tax and notary public

МОЛОДІ ЛЮДИ
ВИЇЖДЖАЙТЕ НА ПОЛУДНЕВО-ЗАХІДНЮ ФЛОРИДУ
у скоро розвиваючуся околицю, близ. Українського Релігійного і Культурного Центру св. Андрія. **Обслуга — це ключ** до нашого успішного бизнесу у земельних власностей, мешканевих і комерційних нерухомостей. Пишіть або телефонуйте за інформаціями:
NICK & ELOISE POPOVICH
Realtor-Associate/Broker-Salesman
Hotline phone: 1-813-629-3179
RANDOL REALTY, INC., REALTOR
3221 Tamiami Trail
Port Charlotte, Fla. 33952
625-4193

ПАМ'ЯТНИКИ
з різних ґранітів, ставимо на цвинтарях св. Андрія в Бавнд Бруку і св. Духа — відома солідна фірма
CYPRESS HILLS MONUMENTS
ВОЛТЕР БЄЛЯНСЬКИЙ
Walter Bielanski
К. М. КАРДОВИЧ
Constantine M. Kardovich
800 Jamaica Avenue
Brooklyn, N.Y. 11208
Tel.: (212) 277-2332
Відкрито в кожний день, в суботу, включно, від 9-5 по полудні, в неділю 10-4 по пол.
Miami, Fla. (305) 653-5861
На бажання і для вигоди клієнтів, радо заїдемо до Вашого дому з проєктами і порадами.

KARKA Company DEPARTMENT STORE
48 East 7th St.
Tel. GR 3-3550. New York, 10003
Електричні машинки для писання — „ОЛІМПІЯ" з українськими черенками, вже можна замовляти в АРЦІ. Доставa за кілька неділь.

Вступайте в члени УНСоюзу!

HELP WANTED

LATHE, OPERATOR 1st CLASS.
Must work independently, must do own set-ups, must be able to work from blueprints. Overtime, Blue Cross/Blue Shield, Major Med., Retirement Benefits. MUST SPEAK ENGLISH.
H. G. Machine & Tool Co., Inc.
38-15 30th St., L.I.C., N.Y.
(212) 729-2565. Call for interview.

Пошукується ЖІНКУ
до опіки над 2-ма дітьми. Приємна домашня атмосфера. Платня за домовленням. Телефонувати по 8-ій год. вечора.
Мейплвуд, Н. Дж. (201) 763-5608

● РІЗНЕ ●

НАПРАВЛЯЮ
РІЗНОГО РОДА ДАХИ,
ВІДНОВЛЯЮ ХАТИ.
Помірковані ціни. Прошу телефонувати:
(201) 246-2558

DELTO GIFT SHOP
146 First Avenue
New York, N.Y. 10009
ВЕЛИКИЙ ВИБІР ХУСТОК, СВЕТЕРІВ, ОБРУСІВ, КЕРАМІКИ. ПОДАРУНКИ НА КОЖНУ НАГОДУ.
ZENON IWANYCKY
(212) 533-2906

●FUNERAL DIRECTORS●

SINKOWSKY
FUNERAL SERVICE
3535 East Tremont Avenue
BRONX, N.Y. 10465
Tel.: 863-2475
•
191 Avenue "A"
NEW YORK, N.Y. 10009
Тел.: 674-3638
Директор ЙОСИФ СЕНКОВСЬКИЙ
Завідує влаштуванням похоронів в каплицях, положених в кожнім районі міста. Похорони по мінімальних цінах.

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА. our Services Are Available Anywhere in New Jersey. Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

Обслуга 24 години денно
JOHN J. SENKO
(212) 388-4416 or (516) 481-7460
Serving the Ukrainian community in all N.Y.C. & Long Island
SENKO FUNERAL HOME
Acros from Holy Ghost Church
213 Bedford Ave. Brooklyn, N.Y.
HEMPSTEAD FUNERAL HOME
89 Peninsula Blvd.
Hempstead, L.I., N.Y. 11550

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається Похоронами
в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.
ORegon 4-2568